

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

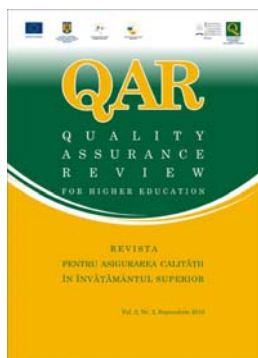

MINISTERUL
EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI

OPOSDRU

AGENȚIA ROMÂNĂ
DE ASIGURARE A
CALITĂȚII ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR

Quality Assurance Review for Higher Education

Educație de calitate pentru piața muncii

Mihai Korca (Coordonator), Editura Universitară, București 2009, 278 p.

Nicolae Toderaș

Quality Assurance Review, Vol. 2, Nr. 2, Septembrie 2010, p. 171 – 173

Publicat de: Consiliul Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior - ARACIS

Locul publicării: București, România

Tipul publicației: tipărit, online

Quality Assurance Review este editată în cadrul proiectului „Asigurarea calității în învățământul superior din România în context european. Dezvoltarea managementului calității academice la nivel de sistem și instituțional”, Contract POSDRU/2/1.2/S/1, cod proiect 3933.

Pentru a reproduce un text din revistă este necesar acordul scris al colegiului de redacție al revistei Quality Assurance Review.

Răspunderea pentru textele scrise aparține autorilor.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI

Educație de calitate pentru piața muncii

Mihai Korca (Coordonator), Editura Universitară, București 2009, 278 p.

Nicolae Toderas Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
nicolae.toderas@snsa.ro

În ultimul deceniu atunci când se discută despre învățământul superior în mod inevitabil intervine chestiunea corelării procesului de formare profesională cu cel al activității profesionale propriu-zis, adică dacă ceea ce înveți să faci (proces specific contextului universitar) este corelat cu ceea ce trebuie să faci la locul de muncă (proces specific pieței muncii). Această dilemă este discutată nu numai în mediul universitar sau în cel al câmpului muncii, dar și în câmpuri adiacente, cum ar fi mediul politic, cel familial, precum și în cercul de prieteni și colegi. O asemenea dilemă este analizată și în volumul *Educație de calitate pentru piața muncii*, apărut în noiembrie 2009 la Editura Universitară.

Volumul *Educație de calitate pentru piața muncii* prezintă rezultatele atinse în cadrul proiectului „*Adaptarea activă a educației universitare la cerințele pieței muncii – Quality Education for Labor Market*“. Proiectul a fost implementat în perioada decembrie 2008 – noiembrie 2009 de către un consorțiu format din compania Mott McDonald Ltd din Marea Britanie și Centrul Educația 2000+ din România, fiind finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin intermediul programului PHARE 2006. Beneficiarul proiectului a fost Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – ARACIS.

Volumul înglobează rezultatele obținute în urma unei activități de cercetare și analiză în vederea elaborării unor standarde de calitate a conținutului formării. În aceste scop, au fost analizate, prin intermediul unor metode cantitative și calitative, patru domenii de studii universitare: Calculatoare și Tehnologia Informației; Drept; Inginerie Mecanică; și Științele Comunicării. În baza cercetării și analizei efectuate au fost elaborate programe-cadru de formare în cele patru domenii enunțate. De respectivele programe cadru de formare au beneficiat în total 20 de facultăți, câte cinci pentru fiecare domeniu de studii.

Apariția volumului a fost coordonată de profesorul Mihai Korca, care a fost și Team Leader-ul proiectului, iar la acesta au contribuit următorii experți implicați în implementarea proiectului amintit: Mihaela Vlăsceanu, Mihai Păunescu, Magdalena Balica, Bogdan Voicu, Mihail Voicu, Sergiu Nedevschi, Vladimir Crețu, Flavius-Antoniou Baias, Paul Vasilescu, Dan Claudiu Dănișor, Simona Lache, Romeo Resiga Susanu, Leonard Domnișoru, Mihai Coman, Delia Balaș și Radu Gabriel Pârnu. Experții au fost asistați și de o echipă formată din: Claudiu Tufiș, Paula Tufiș, Gabriel Hâncean, Marius Precupețu și Raluca Nahorniac.

Echipa de implementare a proiectului și-a propus elaboreze și să fundamenteze empiric un model de adaptare a ofertei educaționale universitare la cerințele pieței muncii¹ prin intermediul căruia să se genereze o nouă cultură a calității în fiecare universitate, precum și în întregul sistem. Astfel, menit să prezinte rezultatele cercetării și analizei întreprinse, volumul este conceput într-un stil analitic orientat pe intervenții ce vor trebui îndeplinite în cadrul intern al universităților, dar și la nivel de sistem. Asemeni demersului de îndeplinire a proiectului, volumul clarifică chestiunile propuse spre cercetare prin intermediul relației dintre lumea universitară și piața muncii, având ca liant procesul și practica asigurării calității academice a programelor de studii, chiar dacă cele două câmpuri organizaționale au cunoscut o evoluție independentă pe parcursul timpului. Pe lângă multitudinea de date și constatări furnizate volumul merită a fi parcurs de către comunitatea epistemică din domeniul

¹ După cum este stipulat în *Sinteza implementării proiectului*, p. 253.

asigurării calității și formării profesionale inițiale tocmai pentru faptul că reușește să prezinte atât o diagnoză cantitativă, cât și una calitativă a stării de fapt în mediul universitar românesc, cel puțin în cele patru domenii de studii universitare de licență analizate, surprins în legătură directă cu piața muncii. Este de remarcat faptul că în ultimii ani cu greu poate fi identificat ceva asemănător și la fel de relevant și bine fundamentat din punct de vedere metodologic și ilustrat din punct de vedere al rezultatelor. Chiar și contribuitorii la acest volum de mai multe ori specifică faptul că la nivel de structuri universitare (facultăți și departamente) există demersuri asemănătoare, însă acestea nu sunt întemeiate în mod pertinent și totodată sunt fragmentate și nevalorificate la justa lor valoare, iar multe nici nu sunt continuate. Ideal ar fi dacă însăși universitățile ar putea să genereze procese similare de consultare periodică cu asociațiile profesionale, principalii angajatori din domeniile aferente formării profesionale, precum și alți factori interesați de procesul asigurării calității. Procesele de consultare ar trebui să privească mai întâi de toate adaptarea programelor de studii la cerințele pieței muncii și apoi să ofere platforme de formare continuă bazate pe principiul furnizării serviciului de formare profesională la cererea clientului. Mai mult decât atât, având în vedere principiul responsabilității publice, un asemenea proces ar trebui să fie susținut mai degrabă din propriile resurse ale universităților și mai ales din propria inițiativă și din interiorul comunității academice. Volumul proiectează cu grijă o asemenea abordare, având ca punct de plecare necesitatea generării unei noi culturi a calității în învățământul superior românesc.

Cartea are o structură pe șapte capitole, ce pot fi grupate în 3 părți. Adicional, volumul încorporează și o sinteză a implementării proiectului „*Adaptarea activă a educației universitare la cerințele pieței muncii*”, atât în limba română, cât și în limba engleză, astfel că pot fi urmărite activitățile și rezultatele obținute în urma intervenției îndeplinite. În cele ce urmează voi descrie succint fiecare parte a cărții.

Prima parte, formată din primele două capitole ale volumului, se concentrează asupra justificării intervenției, prezentând starea de fapt în domeniul asigurării calității atât la nivel european, cât și la nivel intern, și oferind totodată premise metodologice și factuale ale adaptării educației universitare românești la cerințele pieței muncii. Merită de specificat faptul că profesorul Mihai Korca, autorul primului capitol, nuancează că pe parcursul timpului „*multe dintre universități au știut să cultive o anumită apropiere, dacă nu chiar o subordonare a contextului economic, social, cultural și politic, pentru a-și promova rostul în societate, potrivit propriilor valori, convingeri și atitudinale membrilor comunității academice*”². De aici poate fi dedus faptul că instituțiile de învățământ superior, indiferent de tipologia și forma de proprietate, nu au fost izolate într-un *turn de fildeș*, așa cum pe tot parcursul secolului trecut, precum și la începutul acestui mileniu, instituțiile pieței muncii identificau și poziționau universitățile. Totodată, în cadrul capitolului profesorul Mihai Korca reușește să surprindă modificarea abordărilor pe parcursul timpului în ceea ce privește înțelegerea procesului de asigurare a calității în instituțiile de învățământ superior: asigurarea calității din interior (autodefinirea calității) la cea din exterior și apoi la cea mixtă, fundamentată pe o evaluare colegială a tuturor părților interesate. Este de apreciat faptul că într-un subcapitol profesorul Mihai Korca reușește să prezinte și să explice succint etapele din ultimele două decenii privind asigurarea calității învățământului superior din România: structuri și procese.

Cel de al doilea capitol se focalizează pe o prezentare a metodologiei fundamentării empirice a diagnosticării interacțiunii dintre universitate și mediul extra-universitar, elaborată la fel de profesorul Mihai Korca. Apoi, este oferită sinteza rezultatelor evaluării academice interne și externe a programelor de studii universitare de licență, elaborată de profesoara Mihaela Vlăsceanu. Iar, în ultima secvență a capitolului, este prezentată sinteza studiului comprehensiv privind inserția pe piața muncii a absolvenților cu diplomă de licență din patru domenii de studii, autori fiind Mihai Păunescu, Magdalena Balica și Bogdan Voicu. Astfel, în urma acestui capitol se poate desprinde următoarea concluzie „...în cele patru domenii de studii de licență abordate, există germeni de interacțiune între universități

² p. 11.

și angajatori, între universități și absolvenții cu diplomă de licență, dar lipsesc procedeele și instrumentele care să faciliteze și eficientizeze dialogul...⁴³ Tocmai de aceea, autorii ne lasă să înțelegem că demersul de cercetare și analiză va fi continuat, mai ales că este unul pilot.

A doua parte a volumului, ce încorporează capitolele 3 – 6, oferă o prezentare cuprinzătoare a diagnozei și rezultatelor obținute în urma cercetării și analizei întreprinse asupra celor patru domenii de studii universitare. Capitolele au o structură unitară însă conținutul este specific pentru fiecare domeniu de studii universitare de licență în parte. Prin urmare, capitolul 3 se referă la rezultatele specifice ale proiectului în domeniul Calculatoare și Tehnologia Informației, capitolul 4 se referă la rezultatele specifice ale proiectului în domeniul Drept, capitolul 5 la rezultatele în domeniul Inginerie Mecanică, iar capitolul 6 la rezultatele în domeniul Științele Comunicării. Capitolele au fost elaborate atât de către experți din domeniile specificate, cât și de experți metodologi deja enunțați pentru capitolul 2. Privind transversal capitolele 3 – 6, pot fi observate un șir de asemănări privind curențe structurale în ceea ce privește proiectarea curriculumului aferent programelor de studii (de exemplu, în continuare se manifestă centrarea pe obiective și nu pe competențe); relaționarea cu actorii extra-universitari în vederea ajustării curriculumului cu necesitățile și sugestiile enunțate de factorii interesați, modul de utilizare a instrumentelor de management al calității etc. În schimb, pot fi remarcate și multiple disonanțe între cele patru domenii analizate, unele dintre acestea fiind cauzate de specificul domeniilor de studii universitare.

Ultima parte, capitolul 7, oferă un set de recomandări de politici și instrumente de management, atât pentru ARACIS și pentru universitățile românești în direcția managementului intern în asigurarea calității, cât și pentru principalii reprezentanți ai pieței muncii. Recomandările enunțate pleacă de la concluzia proiectului conform căreia „învățământul superior românesc resimte puternic nevoia unei noi culturi a calității în fiecare universitate, în sistem”⁴⁴. De exemplu, referitor la recomandările pentru ARACIS pot fi expuse sintetic următoarele enunțuri: *actualizarea legislației cadru; alinierea metodologiei de evaluare; instituirea și promovarea unei proceduri complete și clare cu privire la evaluarea externă; dezvoltarea unei strategii mai cuprinzătoare de comunicare și interacțiune cu instituțiile furnizoare de educație universitară*⁴⁵. Pe când, recomandările pentru universități vizează în principal două linii de acțiune: a) *concentrarea pe implementarea reală și eficientă a unui mecanism intern de monitorizare operativă continuă a asigurării calității*; și b) *dezvoltarea din inițiativa universității a unui dialog activ și continuu cu toate categoriile interesate de activitatea instituțiilor de învățământ superior*.⁴⁶ La finalul capitolului, Mihai Păunescu, oferă o proiecție privind viabilitatea recomandărilor bazate pe rezultatele proiectului.

Echipa de implementare a proiectului și autorii volumului au reușit să constate și să nuanțeze faptul că o asemenea fundamentare empirică „este necesară și dorită de mediul academic și că există disponibilitate de dialog între universitate/facultate, pe de o parte, și mediul extra-universitar pe de altă parte, pentru ajustarea operativă a programelor de studii în vederea sporirii capacității de inserție a absolvenților pe piața muncii”⁴⁷. Ori, dacă există o asemenea disponibilitate atunci trebuie să existe și germenii ai demersurilor convergente care să plece de la inițiativa structurilor universitare către principalii angajatori și organizațiile profesionale aferente domeniilor de studii. O nouă cultură a calității nu numai că trebuie să se bazeze pe principiul parteneriatului, ci și pe principiul proactivității, iar responsabilitatea publică a instituțiilor de învățământ superior este dependentă și de un asemenea caracter al furnizorilor de învățământ terțiar.

³ p. 33.

⁴ p. 230.

⁵ p. 230-235.

⁶ p. 236 – 237.

⁷ p. 264.